



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 22. De itinere ab Antonio Ruisio aperto & Divi Xaverii coloniæ
augmento.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Animi demissionem colit,

Et abstinentiam.

Divus Ignatius multis salutaris.

CAPUT

XX.
Apud Tucutienfes in Goasenâ Sancti Josephi oppidum conditur.

Divi Raphaelis beneficium singulare.

Ducenta familiae reducuntur.

Quindecim Ethnicorum pagi conciliantur.

Simon Maçeta commendatur.

CAPUT

XXI.
De itinere ab Antonio Ruisio aperto, & Divi Xaverii coloniam augmēto.

matris effunderetur; zelusque animarum, religiosæ disciplinæ amor, & precandi studium. Animi verò demissionem per hoc maximè ostendit, quòd Provinciales de eo in media Barbarie versante ad altiorem gradum promovendo obliti, ne verbulo quidem questus sit, donec post quadraginta Societatis annos tria solemnia vota profiteri juberetur. Poma, uvæ & reliqua hortorum refrigeria, ceterasque gulæ illecebras, usque ad octogesimum ætatis annum, quem lethalem habuit, gustare constanter renuit: quod quàm in torrido hoc climate laboriosum sit, ut olim Fildius noster experimento, sic jam ex præmio abundè in Cælis cognoscit. Ibidem multæ mulieres, imploratâ Divi Ignatii ope, ab periculoso partu liberatæ, & agri à noxiis rebus indemnes permanere: quibus portentis crevit apud omnes ordines erga Divum Ignatium veneratio, adeò jam publica, ut Episcopatus gubernator, nequicquam reclamante Ecclesiæ Cathedralis provitore, anathemate intentato jussit ultimum Julii diem in ejus honorem festum esse.

NICOLAUS Durando Provinciali, in eadem urbe Collegium inspicienti, Antonius Ruisius Provinciam suam rationem redditurus occurrit, & Petro Spinosâ Socio, ab Barbaris postea trucidato, auctus, Guairaniam repetiit: quò, antequam, confectis in itinere & reditu trecentis leucis, appelleret, lubuit per intacta nemora sylvestres Indos indagatum ire. Sed, Socio adhuc his laboribus inassuetus, post unius diei cum senticetis eluctationem, crura adeo acerbè doluit, ut ultra progredi, & iter ad relicta navigia telegere posse desperaret. Verùm Ruisius, invocato Divo Raphaële viatorum duce, cœlitus compendiosæ viæ indicium accipere meritis, cum socio crure laborante unâ horâ iter unius diei confecit. In Guairaniam redux, Tucutienfes populos cum Simone Maçeta subjugare aggressus, omnia in proclivi habuit. Tucutienfes populi erant inter vetera Guairaniam oppida, & novam Divi Xaverii coloniam, medii. Ex qua gente nonnongenta circiter capita Cataldinus Laurentum traducta ante septennium Christianis addiderat. Cùm ergo magnum emolumentum speraretur, si vetera oppida cum Divi Xaverii colonia, novâ inter Tucutienfes coloniâ constructâ, connecti posset, omnem conatum, ut id fieret, Antonius Ruisius adhibuit: nam præterquamquod intolerabile & tortum per Tibaxivam, vadis & scopulis impeditissimum flumen, quò ante ibatur, iter esset, non tutum erat indomitos populos à tergo relinquere. Preparatis itaque rebus omnibus ad foundationem novi oppidi necessariis, Antonius Ruisius & Simon Maçeta se dant in viam. Ibant per intactas hæcenus sylvas sine itineris indicio: donec Tucutienfium Casiquii filius obviam ultrò occurreret, quo duce reliquum viæ sine via permissi, id etiam incommodi perceperunt, ut Neophyti, Sociorum comites, metu insidiarum concepto, suspicarentur ab Casiquio missum filium, ut ad se perductos Patres trucidaret. Sed postero die suspiciones evanuerunt, Casiquio obviam etiam progresso, pagumque suum ad construendum destinatum oppidum ultrò offerente. Gravior fuit Casiquii voluntas quàm locus, qui quòd in profunda valle esset, aër etiam respiracioni deficiebat. Bonâ igitur ejus veniâ commodiori in loco oppidi fundamenta posita sunt. Nec diu fuit, cùm ducentæ circiter familiæ ex circumjacentibus sylvis foundationi nomen dedere. Oppidum templumque Divo Josepho, omni circum Barbarie plaudente, & frendente dæmone, consecratum est. Cui postmodum accessere sex vicorum incolæ; & quindecim alii pagi spem fecere eò se aggregatum iri. Simon Maçeta, solus eo in oppido relictus, ea patravit toleravitque, quæ in novis coloniarum foundationibus patravari tolerarique solent. Nec admiratione caruit, hominem unum in media barbarie tot hominibus cicurandis, erudiendis, Sacramento iniciandis, fabricandis domibus, templo erigendo, atque hujusmodi sexcentis rebus, fabis & radicibus pro omni cibo contentum, corpus variè vexantem, sine valetudinis detrimento insistere potuisse.

EX novo Divi Josephi oppido Ruisius ad Divi Xaverii coloniam viam aperire per se conatus, ob montium arduitatem, sylvarum densitatem, & sylvestrium Barbarorum ferociam, inextricabilibus panè se difficultatibus implicuit. Post aliquot

dies

dies ob aquæ defectum ab Sacrificii confectioe, & ab omni potu, per triduum ei abstinendum fuit: donec lignum quoddam ad modum funium flexibile reperiret, quod fissum suppeditavit aquam ad sitim restinguendam, sed non ut ad Sacrificium adhiberi posset. Pro omni cibo tenera arborum folia fuerunt. Post diuturnam eum senticetis eluctationem, cruentatis erutibus, ad fluvium pervenere, aquam pro Sacrificio ministraturum. Sed deficienter ibi omnino viâ indice, Ruisius, more suo, magnâ confidentiâ se in brachia Providentiæ Divinæ coniecit: narrabatque postea, tantam sensit mentis lætitiâ cum solius Dei auxilio sussultum se cogitaret, ut præ gaudio subsilierit. In eo rerum statu Indus, Ruisii comes, fortè corneam buccinam inflavit, ad cujus sonitum altera in adverso littore resonavit; eorum scilicet, qui ex Divi Xaverii colonia in Ruisii occursum veniebant, quo occurfu tantus stupor bonum Patrem corripuit, ut cohibere se non potuerit, quin obperspectissimam Dei Optimi Maximi providentiâ exclamaret: *Exi à me Domine, quia homo peccator sum.* Cumulatum est ejus gaudium, cum inter Indos obviam venientes Casiquium vidit ad partes Christi tractum, qui omnem olim conatum potuerat, ut se in casses suos allectum devoraret. Ruisius in Divi Xaverii oppidum inductus, Christophorum Mendocam, & Franciscum Diastanium illuc nuper adverso Tibaxivâ advectum, veritos ne Antropophagis cibus factus fuisset, ingenti gaudio affectit. Creverat id oppidum multis familiis: quare ipso Divi Ignatii die Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in novo templo solemnî ritu collocavit, ut Deus Optimus Maximus ibi in solio resideret, ubi dæmon per tot retrò sæcula tyrannidem exercebat; & carnem suam summo generis humani amore aliquando comedendam daret iis, qui summo odio ossa hominum rodere assueverant. Pro Christophoro Mendocâ Franciscum Diastanium hujus oppidi præsidem constituit, quem anno sequenti magno incremento novellam Rempublicam augentem, fame laborantem, & ariolorum dæmonumque insidiis petitem revivemus: nam nunc sequi lubet Ruisium & Mendocam novam dæmoni plagam, fundato altero oppido, inferre meditantes.

NE Taiatienses, in Nivatinguensi Guairaniæ regione campestribus obversa, positi, Christo nomen darent, dudum obstiterat Suruba, magnæ autoritatis Casiquius, tam avitorum morum tenax, quàm Christiani nominis atque Jesu Sociorum hostis. Is, sparsò latè metu, populares suos, Religionis nostræ avidos, ab Ruisii familiaritate ideò arcebat, quòd oppidum in suis terris fundari pertinaciter renueret. Sed tantum promovendæ rei Christianæ obstaculum hoc maximè modo amotum est. Iverat Suruba, magnâ Casiquiorum nostro nomini infensorum & clientum catervâ comitatus, ad magni Taiabæ terras, herbam Paraquariensem gentis delicias collecturus. In comitatu ibat Pindovius, vir inter suos potens, qui anno superiori coactâ Antropophagorum manu Ruisio nefandis epulis destinato insidias struxerat, & postea furore in humanitatem verso ipsomet Ruisium, nequicquam Surubâ reluctante, oppidi fundandi ergò ad suas terras vehementer alligere exoptabat. Magnus Taiabæ, dissimulato quòd cum advenis gerebat odio, liberum quidem transitum per suos fines dedit, sed ab herbæ collectione redeuntes ex insidiis invadens, Surubam ceterosque ejus comites omnes occisione occisos in foveam coniecit genialiter devorandos. Unus Pindovius, clypeo & ense ferox, per confertam sagittariorum manum pertumpens, cum tribus sodalibus evasit. Surubâ sublato, Pindovius in patriam redux, considerans ad quantam humanitatem ac pacem ex tantâ atrocitate tumultuque Societatis operâ, Ibitirambetani, fundato Sancti Xaverii oppido, devenissent, & non deesse sibi hostes, quibus obsistere non posset, nisi se Christianis adjungeret, tres factionis suæ Casiquios ad Ruisium suo nomine rogatos foundationem oppidi amandat: sed Divi Xaverii incolæ rem subodorati, nuncios asperis verbis increpitos ab privato Ruisii colloquio prohibent, uno ore proclamantes, Pindovii eas artes esse, secretis legationibus Socios ad se attrahere volentis, ut allectos solito more dentibus comminueret. Ruisius tamen, amotis arbitris, homines à Pindovio missos ad se accitos his fermè

Divine Providentiæ effectus.

CAPIT

XXII.

Apud Taiatienses in Guairaniâ Incarnationis oppidum fundatur.

Taiabæ dissimulatio.

Suruba cum suis occiditur.

Pindovius elaboratur.

Socios perit.